

UNDERSÖKNING AV RISK FÖR BMP

Detaljplan för Nya Lilltjärnbrännan, Norsjö kommun

Enligt 6 kap. miljöbalken om miljöbedömningar ska en myndighet eller kommun som upprättar eller ändrar en plan eller ett program göra en strategisk miljöbedömning av planen, programmet eller ändringen, om dess genomförande kan antas medföra BMP (betydande miljöpåverkan). Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i planeringen så att en hållbar utveckling främjas.

Innan myndigheten eller kommunen tar ställning till om BMP kan antas uppstå ska undersökning göras som identifierar de omständigheter som talar för eller emot att BMP kan uppstå (enligt de kriterier som anges i *Miljöbedömningsförordning*, SFS 2017:966). När undersökningen är genomförd ska kommunen eller myndigheten ta ett särskilt beslut som redovisar identifierade omständigheter. Beslutet ska tillgängliggöras för allmänheten, men kan inte överklagas särskilt. Samråd ska även ske med de länsstyrelser, kommuner och andra myndigheter som berörs av planen, programmet eller ändringen.

Om BMP kan antas uppstå ska de omständigheter som talar för detta utredas i en MKB (miljökonsekvensbeskrivning). Det som framkommer i MKB ska integreras i planarbetet och handlingen ska samrådats i samband med planprocessen.

Översiktskarta. Planområdet markeras ungefärligt med rött.

Planens namn/beteckning	Detaljplan för Nya Lilltjärnbrännan, Norsjö kommun i Västerbottens län
Planens syfte och huvuddrag	Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för bostäder i form av småhus, radhus och villor mellan befintliga bostadskvarter och strandlinjen mot Norsjön. Området omfattar del av fastigheten Norsjö 56:22, del av fastigheten Norsjö 6:36 samt Långreven 1–5, Ljustret 1–3, Spinnaren 1–5, Pirken 1–3 och Noten 2 inom Norsjö tätort. Fastigheterna Norsjö 56:22, Norsjö 6:36 samt Långreven 3 och Ljustret 1–3 ägs av Norsjö kommun. Fastigheterna Långreven 1,2,4 och 5, Spinnaren 1–5, Pirken 1–3 och Noten 2 är i privat ägo.
Sammanfattande bedömning	För att utreda om BMP kan antas har en genomgång av påverkansfaktorer genomförts (vilket redovisas i detta dokument). Detaljplanens genomförande bedöms sammanfattningsvis inte vara av den art och storleksordning som bedöms leda till BMP. En MKB (miljökonsekvensbeskrivning) för detaljplanen, där konsekvenser identifieras, beskrivs och bedöms behöver därmed inte tas fram för detaljplanen. De aspekter som kan leda till inverkan ska dock särskilt behandlas i planbeskrivningen.
Planförfarande	Detaljplanen tas fram med standardförfarande och samråds därmed med en begränsad samrådskrets. Planförfarandet har valts då planen bedöms ha en begränsad allmän påverkan och är förenlig med Norsjö kommuns översiktsplan.
Upprättad av	Ellen Risberg, AFRY
Upprättad, datum	2024-11-14

Särskilda bestämmelser

1. En särskild MKB för detaljplaner med standardförfarande behöver inte upprättas enligt 4 kap. 35 § plan- och bygglagen om planen enbart gäller något av nedan nämnda ärenden, och MKB:n i detta ärende är aktuell och tillräcklig.

	Ja	Nej
Gäller detaljplanen enbart en verksamhet som tillståndsprövas enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 9 kap. 6 § miljöbalken (A eller B-verksamhet), och är MKB:n i detta ärende aktuell och tillräcklig*?		X
Gäller detaljplanen enbart en åtgärd som prövas genom fastställande av en vägplan enligt väglagen (1971:948) eller en järnvägsplan enligt lagen (1995:1649) om byggande av järnväg, och är MKB:n i detta ärende aktuell och tillräcklig* för detaljplanen?		X

**Kommentar:* Observera att det ska finnas en aktuell och tillräcklig MKB för verksamheten eller åtgärden. Tillräcklig bör bland annat innebära att MKB:n i det andra ärendet behandlar samma område som detaljplanen avser att omfatta.

2. Undantag från miljöbedömning enligt 6 kap 3 § miljöbalken: Skyldigheten att göra en strategisk miljöbedömning gäller inte för detaljplaner som endast syftar till att tjäna totalförsvaret eller räddningstjänsten.

	Ja	Nej
Syftar detaljplanen endast till att tjäna totalförsvaret?		X
Syftar detaljplanen endast till att tjäna räddningstjänsten?		X

Kommentar: I förarbeten till lagstiftningen för miljöbedömning (prop. 2016/17:200 s.187) står det att undantaget inte är tillämpligt för en detaljplan som innebär att viss del av planområdet får tas i anspråk för totalförsvaret. Skälet till detta är att planen inte har som enda syfte att tjäna totalförsvaret.

Kravfaktorer

Ja på någon av punkterna innebär att detaljplanen kan leda till betydande miljöpåverkan - strategisk miljöbedömning ska därmed tas fram.

	Ja	Nej
Innefattar genomförandet av planen, programmet eller ändringen en verksamhet eller åtgärd som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken (Natura 2000)?		X
Innebär detaljplanen förutsättningar för att bedriva sådana verksamheter eller vidta sådana åtgärder som anges i 6 § Miljöbedömningsförordning (SFS 2017:966).		X

Bedömning

För att utreda om planförslagets påverkan kan antas bli betydande har en bedömning skett med hjälp av en checklista.

Risk för negativ inverkan leder till att faktorn ska behandlas i planbeskrivningen.

Risk för betydande negativ inverkan leder till att faktorn dessutom ska behandlas i MKB.

	Ingen eller mkt liten risk för negativ inverkan	Risk för negativ inverkan	Risk för betydande negativ påverkan	Kommentarer
Berörs/påverkas skyddade områden:				
Riksintressen 3 och 4 kap mb	X			Området/fastigheten ingår i riksintresseområde för: -Skyddade vatten, Malån med tillhörande käll- och biflöden.

			Riksintresset bedöms inte påverkas av planen.
Natura 2000 område	X		Nej
Nationalpark 7 kap mb	X		Nej
Naturresevat 7 kap mb	X		Nej
Kulturresevat 7 kap mb	X		Nej
Naturminne 7 kap mb	X		Nej
Biotopskyddsområde 7 kap mb	X		Nej
Generellt biotopskydd 7 kap mb	X		Nej
Djur- och växtskyddsområde 7 kap mb	X		Nej
Strandskydd 7 kap mb		X	Ja, delar om området omfattas av generellt strandskydd från Norsjön. Delar av planområdet är också utpekade LIS-område. Upphävande av strandskydd kommer att bli aktuellt i och med detaljplanen.
Miljöskyddsområde 7 kap mb	X		Nej
Vattenskyddsområde 7 kap mb	X		Nej
Interimistiska förbud 7 kap mb	X		Inga kända
Områdesskydd enligt internationella konventioner (ramsområden, BSPA-områden, MPA-områden)	X		Nej

Landskapsbildskyddsområde	X			Nej
Naturvårdsavtal	X			Nej
Världsarv	X			Nej
Biosfärsområden	X			Nej
Skyddsvärda objekt eller områden i övrigt	X			Nej
Berörs/påverkas artskyddade och/eller rödlistade arter?	X			Under perioden 2000-2024 har inga artfynd rapporterats i artportalen.
Berörs/påverkas kulturmiljö?		X		Det finns inga fornlämningar, byggnadsminnen eller liknande inom området. En övrig kulturhistorisk lämning i form av färdväg passerar rakt genom området. Hänsyn till färdväg ska tas i planen.
Berörs/påverkas naturmiljö och/eller biologisk mångfald?		X		Mark som idag består av skog tas i anspråk för bostäder. Viss inverkan kommer ske. En naturvärdesinventering ska genomföras i samband med plan. Hänsyn till eventuella värden vid strandkant kommer tas i planen.

Berörs/påverkas möjligheten till rekreation- och friluftsliv?		X		Inom och intill området finns befintliga stigar. Väster om Lilltjärnvägen går en stig som följer strandlinjen. Genom området går en stig som räknas som övrig kulturhistorisk lämning (färdväg). Färdvägen fungerar även som skoterled. Hänsyn till strandkanten och stigar kommer tas i detaljplanen. Skoterleden kan komma att behöva dras om.
Berörs/påverkas tysta/ostörda miljöer?	X			Nej
Finns skred-/erosionsrisk och översvämningsrisk (beroende av klimatförändringar)?		X		Planområdet ligger i närhet av Norsjön vars strandkant enligt SGU:s kartmaterial om stränders eroderbarhet har låg eroderbarhet. En liten yta inom myrmarken på västra sidan av Lilltjärnvägen bedöms som aktsamhetsområde för skred i finkornig jordart. Planområdet ligger huvudsakligen inom fastmark (morän), med vissa delar som består torv enligt SGU:s

			grundläggande jordartskarta (1:25000-1:100000). Området är svagt lutande ner mot väst, och något brantare ner mot Lilltjärnen i öst. Enligt skyfallskartering finns risk för vattendjup mellan 0,1–0,5 m inom planområdet vid 100-årsregn. För ett dike förekommer en risk på upp till 1 m. En geoteknisk bedömning kommer tas fram i samband med planen. Översvämningsrisk ska hanteras i dagvattenutredning.
Berörs/påverkas materiella tillgångar?	X		Nej
Innebär planförslaget energikrävande verksamhet?	X		Nej
Innebär planförslaget alstrande av större volymer av avfall?	X		Nej
Påverkas lokalklimatet?	X		Naturmark tas i anspråk för bostäder. Inverkan bedöms bli mycket liten.
Finns närliggande miljöfarliga verksamheter som medför risk för miljö och hälsa?	X		I norr, mellan planområdet och Storgatan finns befintlig industriverksamhet.

Innebär planen möjlighet till miljöfarlig verksamhet som medför risk för miljö och hälsa?	X			Den bedöms inte medföra någon risk. Nej
Påverkas omgivningen av störningar från planområdet?				
buller	X			Nej
ljus	X			Nej
lukt	X			Nej
damning	X			Nej
elektromagnetiska fält	X			Nej
vibrationer	X			Nej
Påverkas planområdet av störningar från omgivningen?				
buller	X			Norr om området ligger en industriverksamhet (verkstad). Utöver detta bedöms inte befintliga vägar vara tillräckligt trafikerade för att medföra en bullerproblematik.
ljus	X			Nej
lukt	X			Nej
damning	X			Nej
elektromagnetiska fält	X			Nej
vibrationer	X			Nej
Påverkas landskapsbilden?	X			Mark tas i anspråk för bostäder. Landskapsbilden bedöms dock inte påverkas.
Påverkas sociala värden så som parker, grönområden, lekplatser, friyta, tysta områden etc	X			Detaljplanen tar befintligt naturområde i anspråk, men det

				bedöms inte få sociala konsekvenser.
Påverkas planområdet av barriärer från omgivningen?	X			Nej
Påverkas omgivningen av barriärer från planområdet?	X			Nej
Berörs/påverkas planområdet av förorenade mark- och vattenområden?	X			Planområdet är obebyggt, det finns notering om förorenad mark för närliggande industrimark i Länsstyrelsens MIFO-databas men den är ej riskklassad. Sannolikt kommer detta inte att ha någon inverkan på planområdet.
Påverkas omgivningen av risk för föroreningar i mark- och vattenområden från planförslaget?	X			Nej
Finns risk för höga radonhalter i planområdet?		X		Enligt kommun-övergripande radonkartering utförd 1999 ligger planområdet inom normalrisk- och högriskområde för radon.
Påverkas planområdet av luftföroreningar från omgivningen?	X			Nej.
Påverkas omgivningen av risk för luftföroreningar från planområdet?	X			Planen möjliggör för bostäder men bedöms inte medföra någon särskild förändring

			jämfört med dagsläget.
Påverkas trafiksituationen och trafiksäkerheten inom planområdet?	X		Planen bedöms medföra en viss ökning av trafik, men inte i den omfattning att den bedöms försämma trafiksituation eller säkerhet.
Påverkas trafiksituationen och trafiksäkerheten utom planområdet?	X		Se ovan.
Är planen förenlig med nationella, regionala och lokala miljömål?	X		Se redovisning i kapitel <i>Miljömål och miljö kvalitetsnormer</i> .
Påverkas miljö kvalitetsnormer?	X		Nej, se även redovisning i kapitel <i>Miljömål och miljö kvalitetsnormer</i> .
Påverkas hälso- och folkhälsomål?	X		Nej
Sociala konsekvenser/barnperspektivet	X		Barnperspektivet ska beaktats vid framtagandet av detaljplanen. Ett genomförande av detaljplanen bedöms inte medföra några särskilda konsekvenser för barn eller unga.
Förenlighet med gällande kommunala planer	X		För delar av området finns en gällande detaljplan som medger bostäder. Området är utpekade för bostäder samt ett LIS-område enligt översiktsplanen.

Miljömål

Syftet med de miljöpolitiska målen (*prop. 2004/05:150*), totalt 16 stycken (redovisas i tabellen nedan) är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen i Sverige är lösta. Detta ska ske utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.

Länsstyrelsen har uppdraget att samordna det regionala arbetet för att uppnå de svenska miljömålen. Arbetet sker i samarbete med kommuner, näringsliv, frivilliga organisationer och andra aktörer för att miljömålen ska få genomslag i länet och miljön ska bli bättre. Länsstyrelsen följer också upp hur miljöarbetet går. Aktuellt läge går att läsa på miljömålsportalen (www.miljomal.nu).

Västerbottens läns miljömål (2014-2020) motsvarar i stort de nationella miljökvalitetsmålen med preciseringar, förutom etappmålen om utsläpp av växthusgaser. De har anpassats regionalt med ett övergripande utsläppsmål samt sex sektorsspecifika utsläppsmål för samhällssektorerna transporter, energiförsörjning, industriprocesser, jordbruket, arbetsmaskiner samt avfall och avlopp.

Samtliga miljömål och planens bedömda inverkan på dessa:

Miljömål	Planens inverkan
1 Begränsad klimatpåverkan	+
2 Frisk luft	±
3 Bara naturlig försurning	±
4 Giftfri miljö	x
5 Skyddande ozonskikt	x
6 Säker strålmiljö	x
7 Ingen övergödning	x
8 Levande sjöar och vattendrag	±
9 Grundvatten av god kvalitet	±
10 Hav i balans samt levande kust och skärgård	x
11 Myllrande våtmarker	±
12 Levande skogar	±
13 Ett rikt odlingslandskap	x
14 Storslagen fjällmiljö	x
15 God bebyggd miljö	+
16 Ett rikt växt- och djurliv	±

Förklaringar

+ positiv påverkan

- negativ påverkan

± obetydlig positiv eller negativ påverkan

++ mycket positiv påverkan

-- mycket negativ påverkan

x ingen påverkan

Kommentar: Detaljplanens genomförande bedöms inte påverka något av miljömålen på ett betydande negativt sätt.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer (MKN) är ett juridiskt bindande styrmedel som infördes med miljöbalken 1999 för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor från till exempel trafik och jordbruk. En MKN kan anges som en halt eller ett värde (högsta tillåtna halt av ett ämne i luft, mark, eller vatten) men kan även beskrivas i ord.

MKN kan ses som styrmedel för att på sikt nå miljökvalitetsmålen. Det finns idag MKN för olika föroreningar i utomhusluften (*SFS 2010:477*), olika parametrar i vattenförekomster (*SFS 2004:660*), olika parametrar i havsmiljön (*SFS 2010:1341*) olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten (*SFS 2001:554*) samt för omgivningsbuller (*SFS 2004:675*).

MKN FÖR UTOMHUSLUFT

Det finns svenska MKN för den högsta tillåtna halten i utomhusluft av kvävedioxid och kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, ozon, bensen, fina partiklar (PM10 och PM2,5), bens(a)pyren, arsenik, kadmium, nickel och bly i utomhusluft.

Tillkommande trafik bedöms bli obetydande i sammanhanget. MKN riskerar därmed inte att överskridas på grund av detaljplanens genomförande.

MKN FÖR VATTENFÖREKOMSTER

Vattenmyndigheterna (5 stycken) har det övergripande ansvaret att se till att EU:s ramdirektiv för vatten (vattendirektivet) genomförs i Sverige. Grundvatten, sjöar, vattendrag och kustvatten har delats in i vattenförekomster för vilka bedömning har skett vilken ekologisk, kemisk eller kvantitativ status som vattnet har och vilka krav som ställs för att kunna upprätthålla och förbättra denna status.

Bottenvikens vattendistrikt är Sveriges nordligaste vattendistrikt och omfattar hela Norrbottens län samt större delen av Västerbottens län. Länsstyrelsen i Norrbottens län har utsetts till vattenmyndighet i distriktet. Vattendistriktet beslutade 2022 om (nya) MKN, åtgärdsprogram och förvaltningsplan för åren 2022-2027. De sammanlagda resultaten från föregående förvaltningscykel (2016-2021) visar att cirka hälften av vattenförekomsterna i Sverige fortfarande inte når så kallad god status.

Beslutade MKN innebär kortfattat att alla ytvattenförekomster ska uppnå eller behålla hög eller god ekologisk status och god kemisk ytvattenstatus samt att alla grundvattenförekomster ska uppnå eller behålla god kvantitativ status och god kemisk grundvattenstatus (om inte undantag har meddelats). Yt- och grundvattenstatusen får generellt inte försämrats.

Inget av distriktets vatten uppnår god kemisk status till följd av storskalig och långväga spridning av kvicksilver och polybromerade difenyletrar (PBDE, används bland annat som flamskyddsmedel), vilka sprids till miljön via läckage från varor, avfallsupplag med mera. Bortsett från dessa är det ett

femtiotal vattendrag, sjöar och kustvatten som inte uppnår god kemisk status på grund av påverkan från olika tungmetaller och tributyltenn (TBT).

Vattenkvaliteten är överlag god inom distriktet, men vissa utmaningar finns att särskilt ta hänsyn till i samband med samhällsutvecklingen:

- Fysiska förändringar, exempelvis utvinning av energi, vägar, ökad produktionen inom jord- och skogsbruk som påverkar vattnen negativt. Fysisk påverkan är den vanligaste orsaken till att god ekologisk status inte nås i distriktet.
- Läckage av metaller och sura ämnen från sulfidjordar i kustområden, beroende av bland annat bearbetning och dikning.
- Storskalig påverkan från areella näringar, exempelvis genom gödsling, utdikning, ökad instrålning vid avverkning samt effekter från körskador i marken.
- Läckage av metaller från avslutad och pågående gruvverksamhet.
- Vattentäkter som saknar vattenskyddsområde eller där föreskrifter och skyddsområdets avgränsningar behöver revideras. I Bottenvikens vattendistrikt är det bara drygt 10 % av de allmänna vattentäkterna som har fullgott skydd.

Nuvarande status och MKN för berörda vattenförekomster (www.viss.lansstyrelsen.se, 2024-10-10):

Vattenförekomst	EU-CD	Ekologisk status/potential	Kemisk status	MKN Ekologisk status	MKN Kemisk status	Miljöproblem
Ytvattenförekomst: Norsjön	SE7208 87-166877	Måttlig	Uppnår ej god	God ekologisk status 2033	God kemisk ytvattenstatus med undantag av kvicksilver/kvicksilverföroreningar och bromerad difenyleter.	Övergödning p.g.a. belastning av näringsämnen Miljögifter från atmosfärisk deposition

En dagvattenutredning ska tas fram för att säkerställa att normerna för god ekologisk eller god kemisk status kan uppnås/upprätthållas.

Området kommer att ingå i kommunens verksamhetsområde för vatten och avlopp.

MKN FÖR HAVSMILJÖN

Inget vatten som påverkar kustvatten/MKN berörs av aktuell utveckling.

MKN FÖR FISK- OCH MUSSELVATTEN

Ingen vattenförekomst som är utpekad som fisk- eller musselvatten enligt Naturvårdsverkets förteckning (NFS 2002:6) finns eller berörs av aktuell utveckling.

MKN FÖR OMGIVNINGSBULLER

Enligt *Förordning om omgivningsbuller* (2004:675) ska omgivningsbuller kartläggas och åtgärdsprogram upprättas för vägar och järnvägar inom kommuner med fler än 100 000 invånare eller från vägar med en trafiktäthet på mer än tre miljoner fordon per år. Därtill ska strategiska bullerkartor tas fram som visar bullersituationen under det närmast föregående kalenderåret. Även de kommuner som inte berörs av bullerförordningen bör redovisa i översiktsplanen var infrastrukturen innebär problem med buller. På detta sätt ges tidiga signaler kring var det krävs varsamhet eller särskilda åtgärder i detaljplaneringen. Med förordningen infördes även en miljö kvalitetsnorm för buller. Målet är att sträva efter att omgivningsbuller inte medför skadliga effekter på människors hälsa.

Förordning om omgivningsbuller gäller inte för Norsjö kommun och Norsjö samhälle. Buller ska ändå hanteras i detaljplanen. I *Förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader* (SFS 2015:2016), vilken tar stöd i 9 kapitlet miljöbalken (skydd mot olägenheter för människors hälsa) redovisas riktvärden för buller utomhus för vägar vid bostadsbyggnader som ska tillämpas vid detaljpaneläggning, bygglov och förhandsbesked. Utmed det statliga väg- och järnvägsnätet tillämpas riktlinje *Buller och vibrationer från trafik på väg och järnväg* (TDOK 2014:1021). Den innehåller riktvärden för buller och vibrationer och bygger på de riktvärden för buller som riksdagen beslutat om för bostäder vid nybyggd eller väsentligt ombyggd infrastruktur. Ljudnivåer inomhus preciseras i sjunde avsnittet i Boverkets byggregler, BBR. För nybyggnation eller ändring av byggnad ska ljudnivån inomhus klara kraven i BBR oavsett var byggnaden är placerad och oavsett ljudnivån utomhus. Utöver reglerade riktvärden finns flertalet vägledningar avseende buller, exempelvis industri- och annat verksamhetsbuller vid planläggning och bygglovsprövning av bostäder (Boverkets rapport 2015:21).

Ljudnivåer inomhus preciseras i sjunde avsnittet i Boverkets byggregler, BBR. För nybyggnation eller ändring av byggnad ska ljudnivån inomhus klara kraven i BBR oavsett var byggnaden är placerad och oavsett ljudnivån utomhus. BBR om ljudklassning av lokaler ska gälla. Som lokaler räknas vårdlokaler, förskolor, fritidshem, undervisningsrum i skolor samt arbetslokaler avsedda för kontorsarbete, samtal eller liknande.

Eftersom Norsjö har färre än 100 000 invånare och någon större väg inte berörs, finns det inte något formellt krav på bullerkartering. Det finns därför inte heller några beslutade miljö kvalitetsnormer.

De förändringar som planförslaget medför jämfört med dagens situation ska beskrivas i planhandlingarna.

Detaljplanen bedöms inte innebära någon bullerproblematik.